

Krótkie doniesienie – Short communication

Pierwsze dane na temat występowania lądowych pluskwiaków różnoskrzydłych (Hemiptera: Heteroptera) na terenie Zabrza (Górny Śląsk)

BARBARA LIS¹, ANITA KACICA

Katedra Biosystematyki, Uniwersytet Opolski
Oleska 22, 45-052 Opole
e-mail: ¹canta@uni.opole.pl

Abstract: [The first records on the occurrence of terrestrial true bugs (Hemiptera: Heteroptera) in Zabrze (Upper Silesia)]. A list of 25 species of Heteroptera from Zabrze (Upper Silesia) is presented as results of faunistic studies conducted in 2015-2016. All species have been collected for the first time in this city.

Key words: Hemiptera, Heteroptera, faunistics, new records, Zabrze, Upper Silesia, Poland.

Wstęp

Górny Śląsk to jeden z obszarów, na którym w ostatnich 35 latach prowadzono dość intensywne badania faunistyczne nad lądowymi pluskwiakami różnoskrzydłymi (Hemiptera, Heteroptera). Badania te owocowały kilkoma opracowaniami o charakterze całościowym, w których podsumowano dane na temat występowania Heteroptera w tym regionie (J. A. Lis 1989a; J. A. Lis i B. Lis 1998).

Szczegółowe informacje na temat rozmieszczenia przedstawicieli wielu rodzin pluskwiaków różnoskrzydłych, nie tylko na Górnym Śląsku, ale na terenie całego kraju, zostały zamieszczone w licznych przeglądach faunistycznych (Gorczyca 1991, 1992; Gorczyca i Chłond 2005; B. Lis 1996, B. Lis i J. A. Lis 2009; J. A. Lis 1989b, 1990a, 1990b), a także w monografiach wybranych rodzin Heteroptera (B. Lis i in. 2008; J. A. Lis i in. 2012). Warto dodać, że wymienione publikacje zawierają zarówno nowe dane, jak i te przedwojenne, pochodzące z prac entomologów niemieckich.

Pomimo tych wieloletnich badań, w dalszym ciągu istnieją na terenie Górnego Śląska miejsca, w których do tej pory nikt nie prowadził badań nad pluskwiakami różnoskrzydłymi.

Analizując informacje zawarte w wyżej wymienionych pracach faunistycznych okazało się, że jednym ze śląskich miast, które nie zostało ani razu w nich wymienione, jest miasto Zabrze. Z tego względu właśnie to miasto zostało objęte badaniami prowadzonymi w

ramach pracy magisterskiej pod tytułem „Pluskwiaki różnoskrzydłe (Hemiptera: Heteroptera) Zabrze (Górny Śląsk)”, która realizowana była w Katedrze Biosystematyki Uniwersytetu Opolskiego.

Teren badań, materiał i metody

Badania prowadzono w lipcu 2015 roku, oraz w maju i czerwcu 2016 roku, na wybranych stanowiskach o zróżnicowanym charakterze fitosocjologicznym. Badaniem objęto podmiejskie zbiorowisko łąkowe zaklasyfikowane do związku *Molinion caeruleae*, zbiorowiska roślinne znajdujące się w Parku im. Rotmistrza Witolda Pileckiego oraz miejskie zbiorowiska ruderalne.

Pluskwiaki odławiane były standardowymi metodami (czerpakowanie, na upatrzonego), zatrutowane octanem etylu i rozpinane na kartonikach i szpilkach entomologicznych, oraz oznaczane przy pomocy kluczy do oznaczania: J. A. Lis (2000), B. Lis i in. (2008), J. A. Lis i in. (2012), Péricart (1987), Wagner (1966), Wagner i Weber (1964).

Zaetykietowany materiał został zdeponowany w zbiorach Katedry Biosystematyki UO.

Wyniki badań

W trakcie prowadzenia badań nad fauną pluskwiaków różnoskrzydłych Zabrze łącznie odłowiono 114 okazów reprezentujących 10 rodzin Heteroptera. Zostały one zaliczone do 25 gatunków. Wszystkie

gatunki pluskwiaków zebrane na terenie Zabrza zostały stwierdzone w tym mieście po raz pierwszy.

Wykaz gatunków odłowionych na terenie miasta Zabrza podano poniżej (w nawiasach liczba odłowionych okazów reprezentujących poszczególne gatunki):

RODZINA: Acanthosomatidae

Elasmucha grisea (Linnaeus, 1758) (1)

RODZINA: Coreidae

Coreus marginatus (Linnaeus, 1758) (1)

RODZINA: Geocoridae

Geocoris dispar (Waga, 1839) (1)

RODZINA: Lygaeidae

Kleidocerys resedae (Panzer, 1797) (5)

RODZINA: Miridae

Adelphocoris seticornis (Fabricius, 1775) (2)

Leptopterna dolabrata (Linnaeus, 1758) (3)

Lygus pratensis (Linnaeus, 1758) (6)

Stenodema calcarata (Fallén, 1807) (4)

Stenodema laevigata (Linnaeus, 1758) (1)

RODZINA: Nabidae

Nabis brevis (Scholtz, 1847) (1)

Nabis ferus (Linnaeus, 1758) (2)

Nabis pseudoferus (Remane, 1949) (3)

RODZINA: Pentatomidae

Aelia acuminata (Linnaeus, 1758) (22)

Carpocoris purpureipennis (Se Geer, 1773) (1)

Dolycoris baccarum (Linnaeus, 1758) (6)

Eurydema oleraceum (Linnaeus, 1758) (1)

Eysarcoris aeneus (Scopoli, 1763) (18)

Neottiglossa pusilla (Gmelin, 1789) (1)

Peribalus strictus (Fabricius, 1803) (3)

Stagonomus bipunctatus (Linnaeus, 1758) (15)

RODZINA: Pyrrhocoridae

Pyrrhocoris apterus (Linnaeus, 1758) (12)

RODZINA: Rhopalidae

Stictopleurus abutilon (Rossi, 1790) (1)

Stictopleurus punctatonervosus (Goeze, 1778) (1)

RODZINA: Scutelleridae

Eurygaster maura (Linnaeus, 1758) (2)

Eurygaster testudinaria (Geoffroy, 1785) (1)

Piśmiennictwo – References

- Gorczyca J. 1991. Phylinae (Heteroptera, Miridae) of Poland. *Annals of the Upper Silesian Museum in Bytom – Entomology* **2**: 17-81.
- Gorczyca J. 1992. Bryocorinae, Dicyphinae and Deracocorinae (Heteroptera, Miridae) of Poland. *Annals of the Upper Silesian Museum in Bytom – Entomology* **3**: 81-105.
- Gorczyca J., Chłond D. 2005. Orthotylinae of Poland – faunistic review (Hemiptera, Heteroptera, Miridae). *Annals of the Upper Silesian Museum in Bytom – Entomology* **13**: 87-134.
- Lis B. 1996. Tingidae of Poland – a faunistic review (Hemiptera: Heteroptera). *Annals of the Upper Silesian Museum in Bytom – Entomology* **6-7**: 253-298.
- Lis B., Lis J. A. 2009. Nowe stanowiska Heteroptera z uwagami taksonomicznymi oraz nowymi danymi o biologii wybranych gatunków. I. Aradoidea, Coreoidea, Pentatomoidea. *Heteroptera Poloniae – Acta Faunistica* **1**: 1-49.
- Lis B., Stroński A., Lis J. A. 2008. *Heteroptera Poloniae 1: Coreoidea: Alydidae, Coreidae, Rhopalidae, Stenocephalidae*. Centrum Studiów nad Bioróżnorodnością, Katedra Biosytematyki, Uniwersytet Opolski, Opole, 157 ss
- Lis J. A. 1989a. Pluskwiaki różnoskrzydłe (Insecta: Heteroptera) Wyżyny Śląskiej. *Annals of the Upper Silesian Museum in Bytom – Natural History* **12**: 5-60.
- Lis J. A. 1989b. Shield-bugs of Poland (Heteroptera, Pentatomoidea) – a faunistic review. I. Plataspidae, Thyreocoridae, Cydnidae, Scutelleridae and Acanthosomatidae. *Polish Journal of Entomology* **59**: 27-83.
- Lis J. A. 1990a. Flat-bugs (Heteroptera, Aradidae) of Poland – a faunistic review. *Polish Journal of Entomology* **59**: 511-525.
- Lis J. A. 1990b. Shield-bugs of Poland (Heteroptera, Pentatomoidea) – a faunistic review. Pentatomoidea. *Annals of the Upper Silesian Museum in Bytom – Entomology* **1**: 5-102.

- Lis J. A. 2000. *Pluskwiaki różnoskrzydłe – Heteroptera, tarczówkowate – Pentatomidae*. Klucze do oznaczania owadów Polski, Polskie Towarzystwo Entomologiczne, Toruń, część XVIII, zeszyt 14, 76 ss.
- Lis J. A., Lis B. 1998. True-bugs of Upper Silesia – an annotated checklist (Hemiptera: Heteroptera). *Annals of the Upper Silesian Museum in Bytom – Entomology* **8-9**: 107-147.
- Lis J. A., Lis B., Ziaja D. J. 2012. *Heteroptera Poloniae 2: Pentatomoidea. Część I: Plataspidae, Thyreocoridae, Cydnidae, Acanthosomatidae, Scutelleridae*. Centrum Studiów nad Bioróżnorodnością, Katedra Biosystematyki, Uniwersytet Opolski, Opole, 145 ss.
- Péricart J. 1987. Hémiptères Nabidae d'Europe Occidentale et du Marghreb. *Faune de France* **71**: 185 ss.
- Wagner E. 1966. *Die Tierwelt Deutschlands, 54. Wanzen oder Heteropteren. I. Pentatomomorpha*. Gustav Fischer Verlag, Jena – Hamburg, 253 ss.
- Wagner E, Weber H. H. 1964. Hétéroptères Miridae. *Faune de France* **67**, 591 ss.

This work is licensed under a Creative Commons Attribution 4.0 International License
<http://creativecommons.org/licenses/by/4.0/>